

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΩΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΜΕΡΟΣ Α - 10 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ *Επιλέξτε την καλύτερη απάντηση.*

1. Ποια διατύπωση αποδίδει καλύτερα τη βασική απόσταση ανάμεσα στην ετυμολογία του όρου «ψυχολογία» και στο σύγχρονο επιστημονικό της αντικείμενο;

- ☐ Α. Η ετυμολογία είναι ακριβής, αλλά η σύγχρονη Ψυχολογία περιορίζεται μόνο σε βιολογικές μετρήσεις.
- ☐ Β. Η ετυμολογία παραπέμπει στη «μελέτη της ψυχής», ενώ η σύγχρονη Ψυχολογία εστιάζει στη σκέψη και τη συμπεριφορά με εμπειρικά μελετήσιμους δείκτες.
- ☐ Γ. Η σύγχρονη Ψυχολογία απορρίπτει πλήρως κάθε μελέτη νοητικών διεργασιών επειδή δεν είναι άμεσα ορατές.
- ☐ Δ. Η βασική διαφορά είναι ότι η Ψυχολογία έχει μετατραπεί σε κλάδο της ιατρικής.

2. Ένας ερευνητής μελετά πώς οι προσδοκίες της τάξης επηρεάζουν την πιθανότητα ένας συγκεκριμένος μαθητής να συμμετέχει προφορικά. Με βάση τη διάκριση του κειμένου, ποια τοποθέτηση είναι ακριβέστερη;

- ☐ Α. Το ερώτημα ανήκει αποκλειστικά στην κοινωνιολογία, επειδή περιλαμβάνει κοινωνικό παράγοντα.
- ☐ Β. Το ερώτημα δεν είναι ψυχολογικό, επειδή η Ψυχολογία μελετά μόνο ατομικά χαρακτηριστικά ανεξάρτητα από το περιβάλλον.
- ☐ Γ. Το ερώτημα μπορεί να είναι ψυχολογικό, επειδή κοινωνικοί παράγοντες ενδιαφέρουν την Ψυχολογία όταν εξετάζεται η επίδρασή τους στο άτομο.
- ☐ Δ. Το ερώτημα ανήκει στην παραψυχολογία, επειδή η επίδραση της ομάδας δεν είναι άμεσα μετρήσιμη.

3. Μια υπόθεση αποτυγχάνει επανειλημμένα να υποστηριχθεί από τα δεδομένα. Ποια αντίδραση είναι περισσότερο συνεπής με την επιστημονική λογική που περιγράφεται στο κείμενο;

- ☐ Α. Διατηρούμε την υπόθεση και αναζητούμε μόνο δεδομένα που τη στηρίζουν.
- ☐ Β. Αλλάζουμε την ερμηνεία των δεδομένων ώστε να συμφωνεί με την αρχική υπόθεση.
- ☐ Γ. Αναθεωρούμε ή αντικαθιστούμε την υπόθεση και επαναλαμβάνουμε τη διαδικασία ελέγχου.
- ☐ Δ. Μετατρέπουμε την υπόθεση σε θεωρία, επειδή η αποτυχία του πειράματος δείχνει ότι το φαινόμενο είναι πολύπλοκο.

4. Σε έρευνα διαπιστώνεται συσχέτιση ανάμεσα στη συχνότητα χρήσης βίαιων βιντεοπαιχνιδιών και σε δείκτες επιθετικής συμπεριφοράς. Ποιο συμπέρασμα είναι το πιο επιστημονικά προσεκτικό με βάση το κείμενο;

- ☐ Α. Τα βίαια βιντεοπαιχνίδια προκαλούν αναγκαστικά επιθετικότητα.
- ☐ Β. Η επιθετικότητα προκαλεί αναγκαστικά αυξημένη χρήση βίαιων βιντεοπαιχνιδιών.
- ☐ Γ. Η σχέση αξίζει διερεύνηση, αλλά μπορεί να υπάρχει αντίστροφη κατεύθυνση ή τρίτη μεταβλητή.
- ☐ Δ. Η συσχέτιση πρέπει να αγνοηθεί επειδή δεν αποτελεί πείραμα.

5. Ποια ερμηνεία των όρων «hard science» και «soft science» βρίσκεται πιο κοντά στη θέση του κειμένου;

- ☐ Α. Οι «soft sciences» είναι λιγότερο σημαντικές επειδή δεν μπορούν να παράγουν μετρήσιμα δεδομένα.
- ☐ Β. Η διάκριση δείχνει ότι η Ψυχολογία δεν χρησιμοποιεί επιστημονική μέθοδο.
- ☐ Γ. Οι όροι περιγράφουν κυρίως διαφορές στο αντικείμενο, στον έλεγχο μεταβλητών και στην προβλεψιμότητα των αποτελεσμάτων, αλλά μπορεί να είναι παραπλανητικοί.
- ☐ Δ. Η διάκριση αφορά αποκλειστικά το αν ένας κλάδος χρησιμοποιεί εργαστήριο.

6. Ποια επιλογή αποδίδει καλύτερα τη σχέση Ψυχολογίας και Νευροεπιστήμης όπως παρουσιάζεται στο κείμενο;

- ☐ **A.** Η Νευροεπιστήμη καθιστά περιττή την Ψυχολογία, επειδή όλες οι ψυχολογικές έννοιες μπορούν να αναχθούν άμεσα σε βιολογικές διεργασίες.
- ☐ **B.** Η Ψυχολογία και η Νευροεπιστήμη έχουν ακριβώς το ίδιο αντικείμενο και διαφέρουν μόνο στην ορολογία.
- ☐ **Γ.** Η Νευροεπιστήμη εστιάζει περισσότερο στη βιολογική βάση, ενώ η Ψυχολογία επιχειρεί να συνθέσει ευρύτερα τη συνολική ανθρώπινη εμπειρία και αξιοποιεί νευροεπιστημονικά ευρήματα.
- ☐ **Δ.** Η Ψυχολογία δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει βιολογικά δεδομένα χωρίς να μετατραπεί σε ιατρική επιστήμη.

7. Γιατί, σύμφωνα με το κείμενο, είναι δυσκολότερο να εξαχθούν καθολικοί «νόμοι» στην Ψυχολογία από ό,τι σε ορισμένες φυσικές επιστήμες;

- ☐ **A.** Επειδή οι ψυχολόγοι δεν χρησιμοποιούν ποσοτικές μεθόδους.
- ☐ **B.** Επειδή η ανθρώπινη συμπεριφορά επηρεάζεται από πολλές αλληλεπιδρώσες μεταβλητές που δεν μπορούν πάντα να απομονωθούν ή να χειραγωγηθούν.
- ☐ **Γ.** Επειδή οι ψυχολογικές θεωρίες δεν μπορούν ποτέ να ελεγχθούν εμπειρικά.
- ☐ **Δ.** Επειδή η δεοντολογία απαγορεύει κάθε πειραματική έρευνα σε ανθρώπους.

8. Ποια πρακτική θα θεωρούσε το κείμενο περισσότερο συμβατή με την επιστημονική μελέτη μιας υποκειμενικής έννοιας, όπως η «ευτυχία»;

- ☐ **A.** Να ζητήσει ο ερευνητής από κάθε συμμετέχοντα να χρησιμοποιεί τον δικό του αυθαίρετο ορισμό χωρίς κοινά κριτήρια.
- ☐ **B.** Να εγκαταλείψει τη μέτρηση επειδή η έννοια είναι εν μέρει υποκειμενική.
- ☐ **Γ.** Να μετατρέψει την έννοια σε συγκεκριμένους, μετρήσιμους δείκτες και να χρησιμοποιήσει περισσότερες από μία πηγές δεδομένων.
- ☐ **Δ.** Να χρησιμοποιήσει μόνο ένα βιολογικό δείκτη επειδή οι αυτοαναφορές δεν έχουν ποτέ αξία.

9. Ποιο από τα παρακάτω αποτελεί ταυτόχρονα επιστημονικό περιορισμό και ηθική απαίτηση στην ψυχολογική έρευνα;

- ☐ **A.** Η ανάγκη να μην ελέγχονται ποτέ εναλλακτικές εξηγήσεις.
- ☐ **B.** Η αδυναμία να χειραγωγηθούν ελεύθερα όλες οι μεταβλητές όταν αυτό θα έθετε ανθρώπους σε κίνδυνο ή θα παραβίαζε δικαιώματα.
- ☐ **Γ.** Η υποχρέωση να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά εργαστηριακά δείγματα.
- ☐ **Δ.** Η απαγόρευση επανάληψης μιας μελέτης με νέο δείγμα.

10. Ποια θέση συνοψίζει καλύτερα το τελικό επιχείρημα του κειμένου για το αν η Ψυχολογία είναι επιστήμη;

- ☐ **A.** Η Ψυχολογία είναι επιστήμη μόνο όταν παράγει αδιαμφισβήτητους νόμους.
- ☐ **B.** Η Ψυχολογία είναι επιστήμη επειδή χρησιμοποιεί επιστημονική μέθοδο, ενώ η αναγνώριση περιορισμών και αβεβαιότητας αποτελεί μέρος - όχι άρνηση - της επιστημονικής της υπόστασης.
- ☐ **Γ.** Η Ψυχολογία δεν είναι επιστήμη επειδή η ανθρώπινη συμπεριφορά είναι πολύπλοκη.
- ☐ **Δ.** Η Ψυχολογία είναι επιστήμη μόνο στον βαθμό που ταυτίζεται με τη Νευροεπιστήμη.

ΜΕΡΟΣ Β - 10 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΟΜΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ *Απαντήστε σύντομα αλλά τεκμηριωμένα.*

Στόχος: να εξηγήσετε, να εφαρμόσετε και να κρίνετε ιδέες του κειμένου - όχι να αναπαράγετε αυτούσιες φράσεις.

1. Με βάση το κείμενο, εξηγήστε γιατί η Ψυχολογία δεν ταυτίζεται με την Ιατρική. Αναφέρετε δύο συγκεκριμένες διαφορές ως προς τον ρόλο και τις παρεμβάσεις.

2. Ποια είναι η βασική διαφορά ανάμεσα στην Ψυχολογία και την Κοινωνιολογία ως προς το επίπεδο ανάλυσης; Δώστε ένα παράδειγμα εκπαιδευτικής συμπεριφοράς που θα μπορούσε να μελετηθεί ψυχολογικά.

3. Το κείμενο αναφέρεται σε δημοφιλή άρθρα και ιστοσελίδες που «επικαλούνται την ψυχολογία». Περιγράψτε δύο τρόπους με τους οποίους μπορούν να παραποιηθούν ή να υπεραπλουστευθούν ερευνητικά ευρήματα και μία στρατηγική κριτικής ανάγνωσης.

4. Γιατί η ακριβής επανάληψη μιας ψυχολογικής μελέτης μπορεί να είναι δύσκολη; Αναφέρετε τουλάχιστον δύο κατηγορίες μεταβλητών ή συνθηκών που μπορεί να διαφέρουν.

5. Εξηγήστε πώς οι κανόνες δεοντολογίας μπορούν ταυτόχρονα να προστατεύουν τους συμμετέχοντες και να περιορίζουν το είδος των αιτιωδών συμπερασμάτων που μπορεί να εξαχθεί.

6. Σύμφωνα με το κείμενο, γιατί η αναγνώριση των ορίων μιας έρευνας ενισχύει - και δεν αποδυναμώνει - την επιστημονική αξιοπιστία της Ψυχολογίας;

7. Μετατρέψτε την έννοια «μαθητική ευημερία» σε τρεις διαφορετικούς μετρήσιμους δείκτες. Για κάθε δείκτη σημειώστε σύντομα τι ακριβώς θα μετρούσατε.

8. Πώς μπορούν οι εξελίξεις στη βιολογία και στη νευροεπιστήμη να βελτιώσουν την ψυχολογική έρευνα ή τις παρεμβάσεις, χωρίς να καταργούν την ανάγκη για ψυχολογική εξήγηση;

9. Διατυπώστε ένα παράδειγμα ψευδοεπιστημονικού ισχυρισμού που θα μπορούσε να παρουσιαστεί ως «ψυχολογία». Ποια δύο στοιχεία θα αναζητούσατε για να κρίνετε αν έχει επιστημονική υπόσταση;

10. Ένας εκπαιδευτικός παρατηρεί ότι οι μαθητές που δηλώνουν περισσότερο άγχος συμμετέχουν λιγότερο στο μάθημα. Προτείνετε τρεις εναλλακτικές εξηγήσεις ή μεταβλητές που θα έπρεπε να εξεταστούν πριν συναχθεί οποιοδήποτε αιτιώδες συμπέρασμα.
